

Monumentnummer*: 520402

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 17 januari 2005
Kadaster deel/nr 82786/94

Woonplaats* Gemeente* Provincie*
Vreeland Stichtse Vecht Utrecht

Locatiennaam Locatieomschrijving
Vreeland

Kadastrale gemeente* Sectie* Kadastraal object* Appartement aanduiding Grondperceel
Vreeland B 1136

Omschrijving**

Inleiding

De aan de Nigtevechtseweg, ten noorden van de molenvliet, gesitueerde ZAALKERK, genaamd Samen op weg, is in opdracht van de Kerkeraad der Gereformeerde Gemeente in 1906 herbouwd na een brand op 26-11-1905, waarbij alleen de consistorie gespaard bleef. Van de oude kerk uit 1891 bevindt de eerste steen zich naast de ingang tot de consistorie. Oorspronkelijk was deze binnen in de consistoriekamer geplaatst. De tekst luidt "Eerste steen gelegd door Anthonia Johanna Doets oud 8 jaar Vreeland 9 oktober 1891". De kerk in de trant van Berlage en het interieur in geometrische Art Nouveau stijl zijn ontworpen door C.A. Lion Cachet, in nauwe samenwerking met de heer H. van Emmerik, gemeentelid. De kerk neemt een bijzondere plaats in binnen het oeuvre van Lion Cachet, dat wat de grotere opdrachten betreft voornamelijk uit scheepsinterieurs voor de K.S.M.N. en H.A.L. bestond. Het achttiende-eeuwse orgel is afkomstig uit een kerk in Hilversum; in 2014 verplaatst naar de Gasthuiskapel in Zaltbommel.

Omschrijving

De aan de Nigtevechtseweg gelegen zaalkerk op een nagenoeg rechthoekig grondplan, bestaat uit één bouwlaag onder een zadeldak, gedekt met rode verbeterde Hollandse pannen met de nok haaks op de weg. De kerk is vier traveeën diep. Aan de achterzijde bevindt zich dwars op de kerk de consistoriekamer uit 1891 onder een zadeldak tussen tuitgevels met schouderstukken, gedekt met

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gesmoorde bouletpannen. De gevels zijn opgetrokken in baksteen in kruis verband boven een uitgemetselde plint, voorzien van een afdeklijst van rode baksteen. In het metselwerk zijn langs de dakrand een band siermetselwerk aangebracht en boven de vensteropeningen strekken of ontlastingsbogen. Afdekplaten, aanzetstenen, schouderstukken en topgevelbeëindiging van de topgevels zijn deels in natuursteen en deels in kunststeen uitgevoerd. De gevelhoeken worden geaccentueerd door hoekpilasters. De zijgevels hebben een pilastergeleding. De voorgevel (oostzijde) is een symmetrisch ingedeelde topgevel met in het midden een licht risalerend portaal met een topgevel op dezelfde wijze gedetailleerd als de voorgevel, voorzien van natuursteen schouderstukken en geveltopbeëindiging. Binnen het portaal is een dubbele rondboogdeur, voorzien van decoratief hang- en sluitwerk en glas-in-lood, geplaatst. Boven de ingang zijn drie rondboogvensters met glas-in-lood en gepleisterde aanzetstenen aangebracht gescheiden door smalle muurdammen. De geveltop bevat een smal rechthoekig venster met natuursteen omlijsting.

De beide zijgevels bevatten tussen de pilasters respectievelijk een blind gevelveld, een enkel en twee gekoppelde rondboogvensters. In de achtergevel bevinden zich twee rondboogvensters en twee (dichtgemetselde) ventilatie-openingen.

De gevels van de consistoriekamer zijn met uitzondering van de gevel aan de noordzijde blind. Deze gevel bevat een zesruits schuifvenster. Aan de noord- en zuidzijde van de consistorie bevindt zich in de hoek met de achtergevel van de kerk een portaal onder een driezijdig zinken schilddakje. De kerk is toegankelijk via een portaal met een gemetseld kruisgewelf. De wanden zijn witbepleisterd met elementen van rode en gele verblendsteen, en er is een granitovloer. In het portaal is een vloermozaïek aangebracht met de tekst "herbouwd anno 1906" en de gestileerde initialen van H. van Emmerik en C.A. Lion Cachet. Het interieur van de kerk bevat een houten gewelf met het originele kurken plafond tussen met houtsnijwerk uitgevoerde spanten. Het laatste spant achter in de kerk boven de preekstoel draagt het opschrift "Want de Heere is onze Rechter. De Heere is onze Wetgever. De Heere is onze Koning. En Hij zal ons behouden". Jesaja 33:32. Boven het portaal bevindt zich een galerij voorzien van een gemetselde spijlenbalustrade van rode en gele verblendsteen op een natuurstenen voet.

De vensters in de zijgevels hebben lichtgroen glas-in-lood. Boven de kansel achter in de kerk zijn twee paarsblauwe glas-in-lood vensters aangebracht met daartussen op een natuursteen plaat de belettering van het Apostolicum. De drie vensters in de voorgevel bevatten geel/oker glas-in-lood, alle geometrisch. De tegen de achterwand van de kerk geplaatste houten preekstoel met lambrizing en klankbord is in twee houtsoorten uitgevoerd. Het randopschrift van de luifel luidt "Zalig zijn degenen die het Woord Gods hooren en dat bewaren" Lucas XI:28. Het marmeren bekken van het doopvont heeft een nieuwe houten sokkel gekregen. Van de oorspronkelijke houten kerkbanken aan weerszijden van het middenpad zijn er twee verwijderd. Koperen lampen die de kansel en kathedraal (vertimmerd) sierden, zijn aan de zijwand opgehangen.

Waardering

De Gereformeerde kerk te Vreeland, een zaalkerk herbouwd in 1906 door C.A. Lion Cachet, met een consistorie uit 1891, is van algemeen belang vanwege de cultuur- en architectuurhistorische waarde als voorbeeld van een voor de gereformeerde kerk kenmerkend type zaalkerk, alsmede door de bouwstijl in de trant van het werk van de architect Berlage en het unieke en vrijwel geheel gave interieur in Art Nouveaustijl uit het begin van de twintigste eeuw. Tenslotte vanwege de bijzondere plaats binnen het oeuvre van Lion Cachet.

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument